
Bolyai János Domáldon

János Bolyai in Maldorf (Vișoara)

KÁLMÁN Keresztes¹, Dr OLÁH-GÁL Róbert²

¹nyugalmazott matematikatanár, tanfelügyelő, ker.sib.ro@gmail.com

²matematika-történész, nyugalmazott egyetemi adjunktus
Sapientia Egyetem, Csíkszeredai Kar, olahgalrobert@uni.sapientia.ro

Abstract

We are looking for the answer to the question of where in the village of Domáld the Pávay estate, which was Bolyai Farkas' maternal inheritance, was located. This year we celebrate the 200th anniversary of Bolyai Farkas' birth, and Bolyai Farkas and his first wife Zsuzsánna Benkő from Árkosi spent their honeymoon here, and according to Zsuzsánna Benkő's recollections, he was happiest in Domáld. But János Bolyai also lived here for 6 years. Most monographs about the Bolyai family write that János Bolyai lived in Domáld for 12 years, but the second author (Róbert Oláh-Gál) confirmed with archival documents that János Bolyai only worked in Domáld for 6 years. The first author (Kálmán Keresztes) researched many valuable documents in the collection archives of the Lutheran Church in Sibiu and in the Friedrich Teutsch Archive (Teutsch Haus Archivum, Hermannstadt), and we also present these in a source citation.)

Keywords: János Bolyai, Farkas Bolyai, Domáld, Maldorf, Vișoara.

Kivonat

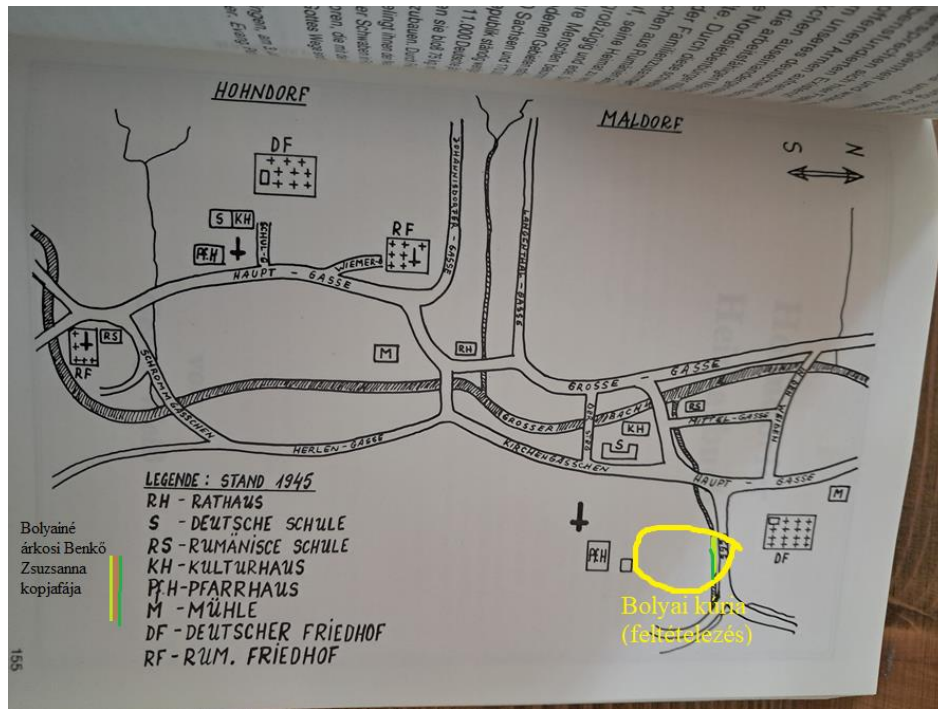
Arra a kérdésre keressük a választ, hogy Domáld faluban, hol lehetett a Pávay-birtok, mely Bolyai Farkas anyai öröksége volt. Bolyai Farkasnak az idén ünnepeljük születésének 200. születésnapját, és Bolyai Farkas és első felesége árkosi Benkő Zsuzsánna itt élte mézesheteit, sőt Benkő Zsuzsánna visszaemlékezése szerint életében Domáldon volt a legboldogabb. De Bolyai János is itt élt 6 évet. A legtöbb Bolyaiakról szóló monográfia azt írja, hogy 12 évet élt Bolyai János Domáldon, de a második szerző (Oláh-Gál Róbert), levéltári okiratokkal igazolta, hogy csak 6 esztendő dolgozott Bolyai János Domáldon. Az első szerző (Keresztes Kálmán) sok értékes okiratot felkutatott a Nagyszebenben lévő evangélikus egyház gyűjtőlevéltárában és a Friedrich Teutsch Levéltárban (Teutsch Haus Archivum, Hermannstadt), és ezeket is forrásközlésben bemutatjuk.)

Kulcsszavak: Bolyai János, Bolyai Farkas, Domáld, Maldorf, Vișoara

Néhány eredeti kéziratot ismertetünk, Bolyai Jánosnak a domáldi éveivel kapcsolatosan.

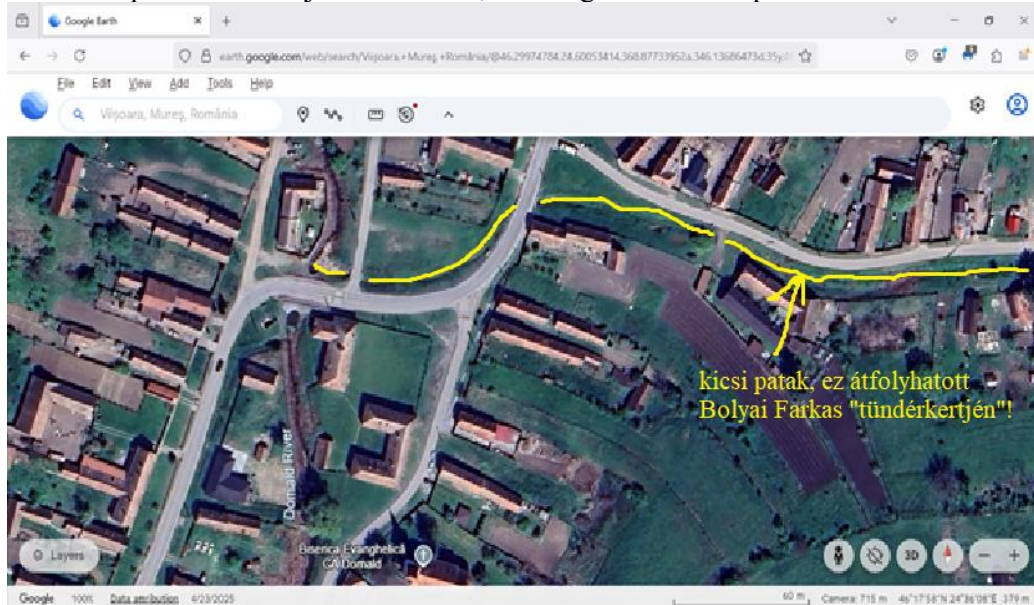
Lényegében azt szeretnénk megfejtetni, hogy Domáldon hol állhatott az a kúria, ahol Bolyai Farkas mézesheteit töltötte első feleségével árkosi Benkő Zsuzsannával, és ahol Bolyai János élt közel 6 évet.

Keresztes Kálán a nagyszebeni szász evangélikus egyház gyűjtőlevéltárából és a Friedrich Teutsch Levéltárából (Teutsch Haus Archivum, Hermannstadt, Maldorf) kikutatott, kiolvasott és magyarra fordított néhány nagyon értékes okiratot Domálddal és Bolyai Jánossal kapcsolatosan, Oláh-Gál Róbert pedig megpróbálta értelmezni ezeket az okiratokat az általánosan ismert, és eddig feltárt Bolyai-kutatás szempontjából

1. ábra. Helyrajz Domáldról 1945-ből

Párhuzamos színes vonallal bejelöltük ahová Dr. Weszely Tibor felállította Benkő Zsuzsanna kopjafáját, és bekerítettük azt a részt, ahol állhatott a Bolyaiak kúriája. A lényeg, hogy Bolyai Farkas kertjén átfolyt egy kis hegyi patak, amelyen Bolyai Farkas egy vízesést szeretett volna kiépíteni. Mára ez a patak szinte teljesen kiszáradt, de Google Earth térképen is beazonosítottuk a patak medrét:

2. ábra: Google Earth térkép, bejelöltük a patak medrét. Ez átfolyhatott Bolyai Farkas kertjén.

IRODALMI HIVATKOZÁSOK

- [1] Oláh-Gál, R. *A Bolyaiak a történelem sodrásában*, Csíkszereda, Pro Print Kiadó, 2025.
- [2] Oláh-Gál, R. *Bolyai sommázat*, Csíkszereda, Pro Print Kiadó, 2023.